

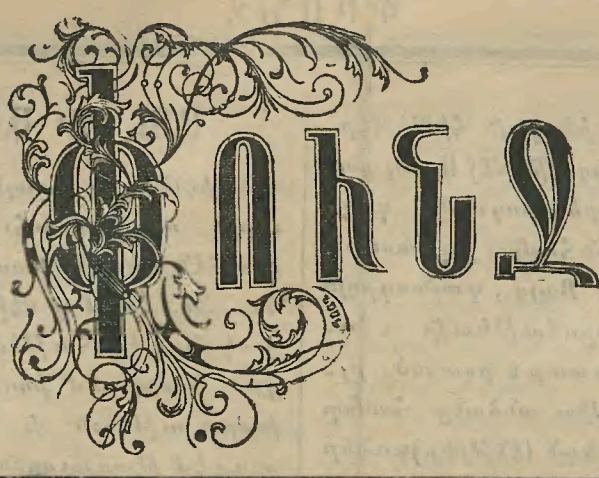
1. Փոստը 200 ԲԵՇԱԲԻ և ԵԱԲԱԲ օրերը կը հրատարակուի :

2. Տարեկան բաժանորդացինք է միայն ջուր արծար մեծիտ կանխիկ վճարելի , քի՛ մայրաքաղաքիս եւ իւր արտարմանաց եւ քի՛ գաւառաց համար :

3. Վեց եւ երեք ամսաց համար այ բաժանորդ կը ներգրանուի :

4. Տեղական եւ գաւառական բողոտարութեան ծախքը խմբագրութեանը պիտի վճարէ :

5. Հատը մեկ դրշ. մեծիտ , եւ կը գտնուի մասնաւորապէս Պահէի գաբու Սոսնի Պողոս աղայի խանութը :

6. Ծանուցման տողը 3 դրշ. է մեկ անգամի համար : Աւելի աման կը լցայ աւելի անգամներու համար :

7. Խմբագրութեան վերաբերեալ որեւէ գործողութիւն առ Տնօրեն - Տէր Հ. Ս. Ալադճեանի Կ. Պոլիս Պալատ բազար Նախիկ խան - Ժողովարկ Թիւ 16

ADRESSE

H. S. Aladjadjan

Directeur du Journal Armenien POUNTCH
16 Nafé Han. Balouk Bazar Constantinople.

Ա.Զ.Գ.Ա.ՅԻՆ

Հրամեշտի խնդիրը

Հարկաւ , նախքան զամենայն , այս խնդրոյն վրայ տեղեկութիւն պիտի հրատարակեմք այսօր ալ և մինչեւ որ խնդիրն կարգադրուի : Եարթ թը մեր թերթը ընթերցողներն կ'իշխեն անշուշտ , թէ կ'զուշակէինք որ Բ. Դուռն , Ս. Պատրիարք Հօր պարզ հրաժարագրոյն կցորդեալ պատճառաբանեալ գրոյն վրայ , առ ի բացատրութիւն՝ Նորին Սրբազնութեան հետ զբաւոր կամ բերանացի բանակցութենէ մը , յետոյ պիտի տայ իւր վերջնական որոշումն : Նոյն օրը մեր թերթըն հրատարակուելէն յետոյ իմացանք որ ճիշդ այս վիճակին մէջ կ'զտնուի խնդիրն : Ս. Պատրիարք Հօրը , հրաւիրանօք դատական գործոց նախարար Վսեմ. Ճէվաթ փաշայի , Նորին վսեմութեան պաշտօնատունը գնաց նոյն օրը երեկոյեան ժամ 10 ին ատենները , ուր ներկայ էին դատական նախարարութեան խորհրդական վահանէ Էֆէնտի և կրօնական դիւանի վերատեսուէր Զիվէր պէյ : Երկու ժամու չափ տեւեց բանակցութիւնը , և չըրանալուն պատճառաւ՝ երէկ ալ տեղի ունեցաւ : Մինչև մեր այս տողերը գրած ատենը , երեկուան բանակցութեան վրայ չ'ըլլացած ժամ յօթնութիւն առնուլ , սակայն շաբաթ աւուր բանակցութեան վրայ բաւական ծանօթութիւն լսեցինք : Օգոստ. Սուլթանին ներկայացեալ ըլլալով հրաժարականին խնդիրն , հրամայեց է քննել պատճառները , և հետեւաբար բանակցութեան արդիւնքը պիտի հաղորդուի Նորին վեհափառութեան : Վսեմ. Ճէվաթ փաշա Ս. Պատրիարք Հօր յայտներ է այս կայսերական հրամանը , և առաջարկեր է որ հրաժարականը ետ առնու : Ս. Պատրիարքը պատասխաններ է թէ անձնական տկարութիւնն անկարելի կընէ այսուհետեւ պատրիարքական պաշտօն վարել , և սակայն իւր պատճառաբանեալ գրոյն համար եր-

կար բացատրութիւններ տուեր է , զիւստի արար Սաւաշնորդաց Պոլիս կոչուելուն , Ազգային պատմութեան տպագրութեան , եւ Սրբոց պատկերաց իւր , և կարեւոր հանգանակութեանց արգիւտելուն , և Կիլիկիոյ կաթողիկոսական խնդրոյն ծանուցեալ վիճակին համար :

Գալով ազգային ժողովոյ առտեսապետաց դիւանին և վարչական խորհրդոյն բանակցութեան հետեւանաց՝ Նորին Սրբազնութիւնը պնդեց է իւր հրաժեշտին վրայ , և յայտարարեց է թէ՛ իւր պաշտօնավարութեան այսուհետեւ յոյժ վնասաւոր լինելուն պատճառները , եւ թէ անշուշտ իմանալ կուզուի , կրնան առնուլ հրաժարագրոյն կցորդեալ պատճառաբանութեանց դիրք , և անտիտեղեկաւ , Հետեւաբար , ընդունայն դարձան խաղաղութիւն , և մեղի հետ կ'ապասեն Բ. Դուռն որոշման , որ՝ կարծեմք , քիչ օրէն երեւան կ'ենէ :

Փոստի Նուերը

Յանկարծ այս վերնագիրը տեսնողները թերեւս կարծեն , թէ Փոստի խմբագրութեան կողմանէ դրամական նուէր մ'եղած է ազգային Հիւանդանոցի կամ այլ բարեպաշտական հաստատութեան մը : Ոչ , պէտք չէ կարծել այնպէս , վասն զի Հայ լրագրութիւնն այսպիսի վիճակի մէջ չը գտնուիր գոյազարբար , և տակաւին շատ հեռի է այսպիսի բարւոք վիճակ մը ստանալէ : Պէտք է գիտնալ , թէ Փոստի խմբագրութեան նուէրն՝ վեցամսեայ բաժանորդագին մ'է , զոր հարկագրեալ և անամայ պատիւ ունեցած է ընել Տարոնոյ բարեխնամ առաջնորդ և իւսկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ քարոզիչ գերապատիւ Տ. Գրիգորիս Ս. Սրբեպիսկոպոսի Ալէքսանտր . վասն զի՝ բազում անգամ մարդ զրկեցինք , սակայն չ'վճարեց , որոյ վրայ ստիպուեցանք զրկել զմեզ իւր բաժանորդութեան պատուէն և մեր վեցամսեայ առնելին ի-

րեն նուիրելու մեծ պատիւն ունենալ : Կցուելով ոչ միայն մեր , այլ և Նորին գերապատուութեան վրայ , որ Տարոնոյ ընդարձակ վիճակին Առաջնորդ և իւսկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ համաւաւոր քարոզիչն գտնուելով հանդերձ՝ կարող չ'ըլլար Փոստի վեցամսեայ բաժանորդագինը հատուցանել : Ուրեմն սո՛ւտ են բոլոր այն հրատարակութիւններն՝ որ Նորին Գերապատուութեան Պոլիս գաւէն յառաջ տեսնուեցան Մասիս լրագրոյ մէջ , թէ Տարոնոյ վիճակի գիւղացի թշուառ ազգայիններէն ո՞րք կ'հաւաքէ գանաւ կոծելով . ուրեմն սո՛ւտ են նաեւ այն զրոյցները՝ թէ ինքը թէպէտ Պոլիս կ'զտնուի և իւսկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ քարոզչութեան արդիւնքը կ'առնու , միւս կողմանէ ալ Տարոնոյ վիճակի առաջնորդական հասոյթը կ'ստանայ լիութիւն : Եթէ սոստ չ'ըլլային այս հրատարակութիւններն ու զրոյցները , Նորին Գերապատուութիւնը չ'վճարելով Փոստի վեցամսեայ բաժանորդագինը՝ զմեզ չէր ստիպեր նուիրել զայն և այսպէս հրատարակել :

Անշուշտ մեղի հետ կ'ցաւ ինքուր լսողներն ալ՝ Տարոնոյ առաջնորդ և իւսկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ քարոզիչ Ալէքսանտր Գերապատիւ Տ. Գրիգորիս Ս. Սրբեպիսկոպոսի այս աղքատիկ , թշուառ և ողորմելի վիճակին վրայ : Գիթսիտ ազգայնոց և մոնաւանդ Տարոնոյ վիճակայնոց և իւսկիւտարի Սէլամիյէ թաղի մեր բնակակցաց օգնականու թիւնը կ'հայցեմք Նորին Գերապատուութեան համար : Եւ այս առթիւ կ'ենդերձք՝ Փոստի հետ բաժանորդագրութենէ հաշիւ ունեցողներէ , որ բարեհաճին անյապաղ վճարել , քաջ գիտնալով թէ՛ Փոստի խմբագրութիւնը այսպիսի նուէրներ ընելու կարողութիւն չունի , ինչպէս ըսինք : Ո՛վ Հայ լրագրութիւն , որչափ քաջալերեալ ես , որչափ յաջողեալ ես :

Ակնայ կամարակապ գիւղէն , Սարըեան Գրիգոր Էֆէնտի , Սեպտ. 23 թուով նամակաւ մը , առ Մամուլ կատակարան Հանդէսն ուղղեալ և Հրատարակեալ երկու երկար նամակաց պատճէններ առ մեզ յղկած է՝ հրատարակելու խնդրանօք : Կարգացինք ուշի ուշով , և տեսանք որ իրեն և սիրելի հօրը գէ՛մ կեղծանուն ստորագրութեամբք հրատարակեալ գրութեանց համար պատասխան է : Չեմք դիտեր , թէ Մամուլ ի՞նչ պատճառաւ հրատարակած չէ , բայց մեր ոչ միայն նամակաց երկարութեան ու հնութեան , այլ մանաւանդ Սարըեան Էֆէնտիի կեղծանուն ընդգիմախօսին գրութեանց գիտաւորաբար անճարականութեամբք ի՞նչ լինելուն պատճառաւ որոշեցինք Հրատարակել , յուսալով թէ Սարըեան Էֆէնտի եւս կընդունի մեր պատճառներուն մանաւանդ վերջնոյն արդարութիւնը , և թող կուտայ մեզ՝ գիտել թէ պատասխանել արժան է այնպիսի հրատարակութեանց , որք լուրջ և անձնականութենէ անխառն են և հասարակաց օգուտին համար զըրուած : Այս կարեւոր յատկութիւններէն զուրկ գրուածոց պատասխանելն՝ ուրիշ օգուտ չունի , այլ միայն քաջալերել այնպիսի գրիչներն , որ վնասակար է յոյժ :

Այսչափ տողեր իսկ զոհել աւելորդ պիտի համարէինք արգարեւ , եթէ Սարըեան Գրիգոր Էֆէնտիի և իւր աղին Լօրք ազգային կենաց վրայ այս առթիւ մեր ըրած հետազոտութիւնք՝ ընդհանրապէս նպաստաւոր վկայութեանց չ'յանգէին : Գոհութեամբ կ'վկայուի , թէ նոքա իրենց հայրենի կամարակապ գիւղի և Ակնայ ազգային վարչական ու կրթական գործոց մէջ գտնուելով՝ բարւոք և անկեղծ աշխատասիրած են , առանց այլոց ոմանց պէս անձնական շահ , օգուտ ու փառք գիտելու : Անշուշտ պարա է արդելու այնպիսեաց գէ՛մ տեսնուած անիրաւ-

յարձակմունքն և թոյլ չտալ որ քաղաքին ազգային կենաց ասպարէզէն՝ զոր արժանաւորներէ ամայացեալ տեսնել կնկրտին անձնաշահ անձինք, ըստ հաճոյս և անարգել արշաւելու համար։ Այս պարտքն ունին կամարակապի սիրելի ազգայինք. բաւական ունին յառաջագիմութեան համար նիւթական կարեւոր տարերքն, ահա զանոնք յօգուտ ի կիր արկանելու յարմարագոյն գործիք մը, Սարքեան Գրիգոր էֆէնտի ուսեալ և բարեկերթ երիտասարդ մը՝ որ կարող է ըստ արժանւոյն հոգ ու խնամ տանիլ վարժարանաց և դիւղին ազգային դրամն ի զուր չվատնել։ Ակն ալ կրնայ օգտիլ իրմէ, խըրախուսելով զինքն և արհամարհելով իւր հակառակորդներն՝ որոց բոլոր գործն ու արդիւնքն է ընդվայրախօսել, նախատել։ Մեր ազգին մէջ դժբաղդաբար ամեն տեղ հազուադիւրս են ճշմարիտ ազգաշահ անձինք. պարտիմը գուրդուրալ անոնց վրայ և իբրեւ զբիւր ական պահել։

— Կարինէն Նոյ. 24 թուով նամակէ մը կիմանամք, թէ Մեծապատիւ աղա Սանասարեանցի Սաներէն Պ. Պօղոս Դեպիեան՝ որ Կարնոյ Սանասարեանց նորահաստատ վարժարանի դասաւանդ էր, այս օրերս կաթուածամահ եղեր է։ Բազմամանօթ էր՝ ազգային լրագրաց միջոցաւ հրատարակած օգտակար ու հմտալից յօդուածներովն, Բնիկ Արապկերցի է, և տակաւին 30 տարեկան։ Տիրեցանք մեք ալ Պ. Դեպիեանի այս անակնկալ ու տարածած մահուան վրայ. որովհետեւ մեր ազգին մէջ գլխաւորապէս սակաւաթիւ են Դեպիեանի պէս կատարեալ ուսուցիչ աւանդ երիտասարդք։

Յիշեալ նամակէն կիմանամք նաև, թէ Կարնոյ թաղական խորհուրդն որոշեր է հրաժարական տալ, Մեքիսեղեկ քահանային անպատիւ մնալուն համար, որոյ վրայ արդէն բաւական տեղեկութիւն հրատարակուած է մեր լրագրոյն մէջ, և յատկապէս Պօլսոյ Կեդրոնական Վարչութեան ուշադրութիւնը խնդրուած, որ պէս զի մի գուցէ ազգային ուրիշ խնդրոց պէս այս ևս մեծնայ, ի սկզբան կարեւորութիւն չտրուելուն պատճառաւ։

— Վազըթ երէկ իւր քաղաքական տեսութիւնն հետեւեալ տողերով կնքած էր։ — «Հասարակութեան բերանը խնդիր մը կ'ըլլայ ի հայկական խնդիր առնունով, որ բնաւ գոյութիւն

չունի։ Այս խնդրոյն հիմն Պէրլինի վեհաժողովին մէջ Ասիոյ քաղաքային բարենորոգմանց գործադրութեան համար յայտնուած փափագն է։ Բայց, դաշնագրոյն մէջ անպատշաճութեամբ «Հայաքանակ գաւառք» ըսուած ըլլալն՝ չարամիտ անձանց համար մեքենայութեան (էնթրիք) դռներ բացած է։ Եւրոպոյ փափաքն բարենորոգմունք, և Բ. Դրան բաղձանքն ալ բարենորոգմունք լինելով, մինչդեռ «Խնդիր» անունն արժանի ըլլալիք ո՛ր և է անհամաձայնութիւն չկայ, միայն այս գրական վրիպակին պատճառաւ (Հայաքանակ գաւառք ըսուելէն) խել մը նենգամիտ և երեւակայական անձինք խնդրոյ կերպարանօք կ'ուզեն գործը» Յիշեալ լրագրին երէկալ սոյնօրինակ դիտողութիւն մ'ըրած է՝ յաւելլով թէ «Հայոց Պատրիարքին հրաժարականին տրուած քաղաքական կարեւորութիւնը գաղտնի դիտմանց արդիւնք է. սակայն եթէ 500 Պատրիարք ալ հրաժարին, նոցա հրաժարականք քաղաքականօրէն բնաւ ազդեցութիւն չեն կրնար ունենալ։»

Վազըթ այս առաւօտ ալ իւր քաղաքական տեսութիւնը կնքած է հետագայ խորհրդածութեամբ։ «Կայսերական կառավարութիւնն այս օրերս կարեւորութիւն տուած է՝ ներքին խնդրոց մէջէն Ասիոյ բարենորոգմանց խնդրոյն, Տարակոյս չկայ թէ՛ այս բանը խնդրոյ վիճակի մէջ դնելու, և թերեւս այսօր աշխարհագրական տեսութեամբ ալ գոյութիւն չունեցող Հայաստանի համար քաղաքական գոյութիւն մը հաստատելու աշխատողներուն հակառակադրական ջանքերն չբախտի կրնան գրգռել խեղացի Հայերն։ Չենք կրնար այնպիսի անկարողութիւն մը վերագրել մեր Հայ հայրենակցաց, որով չզօրեն խելամուտ լինիլ հասարակաց հայրենեաց սրբուոյ և Հայոց մէջ խռովութիւն յարուցանելու ջանացողներուն նպատակին, և այսպիսեաց նպատակին արդիւնաւորութեան հակամէտ գտնուող օտարաց դիտաւորութեանց։ Բացարձակապէս կը մերժենք՝ այսպիսի գործոց մէջ մանաւանդ կըրօնական գլխոց միջամտութեան իրաւունքն։»

— Ս. Պատրիարք Հայրն, բովը գտնուած պաշտօնական կնիքներն ալ Պատրիարքարան զրկեր է՝ նոցա վրայէն սրբել տալով իւր անունն։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Վիեննայէն Իտալիոյ թագաւորին ու թագուհւոյն վերադարձէն հետէ, Իտալիոյ և մանաւանդ Հռոմայ մէջ ժողովրդական դժգոհութիւնը զայրացած է ընդդէմ իտալական նախարարութեան և մինչև իսկ ընդդէմ թագաւորին։ Նորա Վիեննա երթալն անպատուութիւն կհամարին իտալական ազգին համար, և կգանդատին թէ այսպէս իտալական միութեան գործն անկատար կմնայ՝ տակաւին եւս Աւստրիոյ կառավարութեան ներքեւ մնալով իտալական երկիրներ։ Միւս կողմանէ, կառավարութիւնը բաւական կարեւորութիւն չընծայելով ժողովրդական այս շարժմանց, զինուորական զօրութիւնը կաւելցունէ ո՛չ թէ ընդդէմ ժողովրդեան այլ վասն ապագայ և մերձաւոր գործառնութեանց, որք ըստ մեզ տեղի պիտի ունենան անշուշտ Աւստրիոյ և Ռուսիոյ կոյսերաց մօտակայ տեսակցութենէն յետոյ, և՛ ի գոհունակութիւն Իտալիոյ, Կլինամք ըսել թէ, Թուրքիոյ գործոց նկատմամբ կատարեալ համաձայնութիւն չկայ Անգլիոյ և Գաղղիոյ մէջ, եթէ՛ ստոյգ է Մօրնինի - Բօսթ լրագրոյն հրատարակած հեռագիրն, թէ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարն յանձնարարեր է փարիզի անգղիական դեսպանին հերքել Պ. Կամպէթթայի ա՛յն խօսքը թէ անգղիական կառավարութիւնն ալ ընդունած է Թուրքիոյ դաշնագիրն։ Պօսթ-էքսպրէսէն մէջ աւստրիական զինուորագրութեան դէմ Բ. Դրան կողմանէ բողոքագիր տրուած ըլլալուն լուրը կհերքուի, ծանուցուելով թէ Վիեննայի օսմանեան դեսպանը միայն բերանացի դիտողութիւններ պիտի ընէ։ Ի Պօլիս Բ. Դուռն տակաւին պաղեալ է ընդհանուր պարտուոյ և զինուորական հարկի, և ըստ ումանց՝ միանգամայն և բարենորոգմանց խնդիրներով. սակայն դեռ վերջնական արդիւնք մը չտուած չէ։

— Չորրորդ աստիճանի Մէծիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ՝ կայսերական պալատան բժիշկներէն հազարապետ Եօրղաքի Լամպիքի էֆէնտիի։

— Սպանիոյ կառավարութեան կողմանէ իղապէլ լա Բաթիլի պատուանշանին երկրորդ աստիճանն ընծայուեր է՝ արտաքին գործոց պաշտօնատան արարողապետ Իպրահիմ պէյի։

— Թէրեզմանը Հագիգաթ լը-

սեր է, թէ վաղը Օդոստոսի ամսականը տալ պիտի սկսին զինուորական պաշտօնատան ամեն կարգի պաշտօնակալաց։

— Պօլսոյ պալատական դործախատար Պ. Պալապանօֆ երէկ Բ. Դուռն երթալով՝ արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշայի, և նորա խորհրդական Տատեան Բարութիւն էֆէնտիի հետ տեսնուեր է։

— Մայրաքաղաքիս հելլենական դեսպանն, երկուշաբթի իւր անուան տարեդարձին առթիւ, հելլեն երեւելեաց շնորհաւորութիւններն ընդունեց, և նոյն օրը Յունաց Ս. Պատրիարքն ալ իւր գործախատարն զրկեց առ նա ի շնորհաւորութիւն։

— Մասնաւոր նամակէ մը կիմացուի, որ Դանուբի պուլաւական կողմը ձիւն դալ սկսեր է, և անցեալ չորեքշաբթի Բուռնուգէն ի Վարնա թղթատարին մեկնած ժամանակ բաւական ձիւն եկած է եղեր, որ եթէ շարունակէ՝ չոգեկառաց երթուելով մեան արգելք պիտի ըլլայ։

— Լէվըդ - Հէրըլտ կգրէ, թէ օսմանեան թղթատարութեան յառաջագիմութեան պիտոյքն, և օտար իշխանութեանց կողմանէ տրուած ֆլասուց արգելիչ միջոցները խորհելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովն՝ առաջարկեր է բառնալ Բուռնուգէն և Անատոլի խորերը գտնուած օտար թղթատարութեանց ճիւղերն, և թէ հրամայուեր է ի գործ դնել այս առաջարկութիւնը։

— Պ. Ջարիֆիի որդին՝ Պ. Լէօ, նիտաս՝ որ Փարիզ գացած էր ի տես հօրն, դարձաւ ի Պօլիս։

— Ըստ Վազըթի՝ պետական խորհրդոյն յանձնուեր է տնօրինել պէտք եղած պատիժն, կոմս Դամանտօյի կալուածոց վերաբերեալ կայսերական հրամանաց գործադրութեան մասին խորհուրդութիւն ընող պաշտօնակալաց համար։

— Լէվըդ - Հէրըլտէն կիմացուի, թէ գլխաւոր թարգմանաց տեղեկագրոյն վրայ՝ դեսպանը որոշեր են հաւաքական ծանուցադիր մը տալ Բ. Դրան՝ որով պիտի մերժեն հիւպատոսաց պաշտօնական ընդունելութեան համար Բ. Դրանէն անցեալներն եղած առաջարկութիւնը։ Միւս կողմանէ դատական գործոց պաշտօնատունէն հրաման գացած է գտնուենք՝ օտար հպատակաց մէջէն յանցաւոր ու ոճրագործ եղողներուն դատաստանը օսմանեան դատարանաց միջոցաւ տեսնուելու համար։ Դեսպանք ար-

դէն այս նոր կարգադրութեան դէմ ալ բողոքեր են՝ հին դաշնադրութեանց հակառակ գրտնելով :

— Պոլսոյ առողջական տեսչութիւնը՝ Ալեկսանդրիոյ առողջական ժողովոյ օսմանեան պաշտօնակալէն Նոյ. 30 թուով առած հեռագրին վրայ՝ ի պաշտօնէ կհրատարակէ, թէ էլ վէճի մէջ Գարանդինայի դուռած 3,340 ուխտաւորներէն 10 աւուր մէջ միայն 45 հոգի մեռեր են, 21 ք միայն քօլէրայէն ըլլալով : Իսկ Մեքսիկայի կայսերական զօրաց մէջ երեւան ելած քօլէրայէն 3 աւուր մէջ 19 հոգի բռնուեր և 7 ք մեռեր են : Ճիտութիւն մէջ ալ կայսերական զօրաց մէջէն 3 հոգի զոհ գացեր են քօլէրային, Նոյ. 16 ին :

— Քարբերդէն կգրեն, թէ քաղաքէն 2 ժամ հեռի Զաւնի գիւղէն 127 տարեկան մարդ մը՝ զինուորական վիճակարկութեան ժողովին ներկայացեր է : Սա, ի զարմանս ամենեցուն, ըստ ամենայնի առողջ է, և մտաւորական կարողութիւնն՝ անկտրուտ : 60-70 տարի յառաջ անցած անցքերն՝ քանի մ'օր յառաջ եղածի պէս կպատմէ եղեր ամենայն ճշգրտութեամբ :

— Գերմանիոյ կայսեր ընծայեալ պատուանշանը տանող պատուիրակը գեռ Պէրլինէն չեւան, ի պատիւ նոցին, կայսերական կոչուեք և պարահանգէսը կտրուին : Պիլմարգ իշխանն ալ յատուկապէս ինճոյք մը և պարահանգէս տուեր է : Օգոստ. Սուլթանը մեծապէս գոհ լինելով սոյն չքեր և սիրալիր ընդունելութեանէն, փութացաւ այժմէն գոհունակութեան հեռագիր ուղղել առ իշխում կայսր, և շարաթ երեկոյ կայսերական պալատան մէջ կոչուեք տուաւ զերմանական գործակատարին և գեապանատան սերիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարաց : Կոչուեքին ժամանակ, Նորին վեհափառութիւնը իւր գոհունակութիւնն յայտնեց ի Պէրլին եղած ընդունելութեան համար, և ըսեր է թէ թուրքիոյ հետ Գերմանիոյ այս աստիճան բարեկամութիւնը թուրքիոյ համար երջանկութեան դարադուլն մը կհամարուի : Ներկայ էին բոլոր նախարարք և այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարք : Խնճոյքէն յետոյ, Օգոստ. Սուլթանը երկրորդ աստիճանի Օսմանիյէ պատուանշան նուիրեց զերմանական գործակատարին :

— Յոյն երեւելիք 130 լիրա հանգերձագին նուերեր են՝ յուսական ժառանգաւորաց վար-

ժարանին չքաւոր ուսանողաց համար :

— Քաղաքական պատճառներով Պոլսոյ մէջ բանտարկեալ Եան, եացի յոյք արձակուեր են՝ միջնորդութեամբ անգղիական դեսպանատան :

— Պրուսայի գաւառական լրագիրն հետեւեալ ծանօթութիւնն հրատարակած էր : « Իմացութեամբ, որ Գարահիսարի Շուհուտ գիւղաքաղաքին փոխ-կառավարին (Միւտիր) խումբ մը տոկոսառու (Ֆայիզի) Հայոց հետ համաձայնելով՝ ժողովրդեան վրէնս հասուցած է, և ի վարձատրութիւն՝ զինքը Սանադլըն գլխաւոր հաւաքիչ կարգած են, պաշտօնանկ եղաւ : Միւտիրն եթէ արգարանալ կուզէ, պէտք է որ ի դատ մտնէ՝ այդ չարագործութիւնն իրեն հրամայողներուն հետ » :

— Գործաւոր մը սպաննող Ապպաս տիւն պարսիկ մը շարաթօրը եղեւնադատ տեսնին առջեւ մինչև վերջը ա՛յնչափ բարձրաձայն գոչեր ու ամբօխ յարուցեր է՝ չեմ ճանչնար, չեմ գիտեր, ըսելով, որ դատարանը չէ կրցեր վկաները և հարցաքննութեանց տեղեկագիրը ըսել, եւ ստիպուեր է յետաձգել : Ամեն անգամ, որ վկայք խօսիլ և քարտուղարն կարգաւ սկսեր է պարսիկն աղաղակաւ արգիլեր է, մինչեւ յառաջագոյն յոխորտանօք խոստովանած է եղեր սպաննած ըլլալն :

— Քանի մ'օր յառաջ, քսակահատ մը բեռնակիր մը վրայ տեսնուած արծաթ գորտնին ու ժամացուցին աչք տնկելով՝ բաւական ժամանակ ետեւէն կերթայ : սակայն նկատելով որ չպիտի կրնայ գիւրութեամբ յաջողիլ, հիւանդ կձեւանայ՝ երեսաց ու աչաց գոյնը թալկացունելով : և բեռնակիրը կը կանչէ, և հիւանդ ըլլալն ու քալելու կարողութիւն չունենալն ծանուցանելով՝ կը խնդրէ շալկել զինքը և մինչև տունը տանիլ, պայմանաւ որ կէս գաղղիական լիրա ընդունի ի վարձ, և ոսկին ալ կհանէ կցուցնէ : Բեռնակիրն՝ որ իւր աշխատակցաց գլխաւորներէն ըլլալով, փոքրիկ գումարներու չղիջանիք եղեր, այս գումարը լսելուն պէս շալկը կառնու զանի և ճանբայ կեցնէ : հիւանդը ճանբուն վրայ ամենայն ճարտարութեամբ կառնու գրպանը կը նետէ իրեն աչք տնկած ժամացուցըն ու գորտնը, և այս գործողութիւնը կատարելէն յետոյ՝ կլնդրէ որ զինքը վար զնէ և քիչ մը հանգիստ առնուն եր-

կուքն ալ : Կհաճի բեռնակիրը, և հիւանդն իւր մէկ պէտքն հոգալու պատրուակաւ կմեկնի և անյայտ կըլլայ : բեռնակիր ազան պահ մը ողբասելէն յետոյ՝ փնտաւելու կեցնէ, ի զուր կաշխատի և վերջապէս կհասնայ գլխուն եկածը :

— Քանի մ'օր յառաջ Ֆիլիպէ և շրջակայքը բազում ձիւն եկեր է :

— Ժամանակէ մը հետէ Արեւելեան—Բուսէլիի և Պուլլաբիոյ կառավարութեանց մէջ ցըրտութիւն տիրած ըլլալով՝ Էքզարքն ամեն ջանք կրնէ բարեկամական անկեղծ յարաբերութիւն վերահաստատելու համար :

— Իմթիյազ պատուանշանը Պէրլին տանող պաշտօնակալը՝ Կիյոմ կայսեր ներկայանալէն յետոյ, կայսրուհոյն ալ ներկայացեր են, առաջի բազմութիւն երեւելի տիկնայց : Կայսրուհոյն կողմանէ ալ կոչուեք տրուեր է ի պատիւ նոցին :

— Եղիպտոսի մէջ յանձնաժողով մը կազմուեր է ընդ նախագահութեամբ Իսմայիլ էյուպփաշայի, Գահիթէն Սուտան երկաթուղոյ շինութեան վրայ խորհրդակցելու պաշտօնով :

Պիրէոն գտնուող գաղղիական պատերազմիկ նաւուն նաւաստեաց և տեղացոց մէջ կռիւ մը ծագելով՝ նաւաստեաց մինքարաւորներու սպաննուեր է : Գաղղիական փոխ հրկայատոսն և ոստիկանութեան տեսուչն անմիջապէս կուսին տեղը դացեր երեք հոգի ձերբակալեր, և անմիջապէս հարցաքննութեան ենթարկելով՝ երեւան հաներ են սպանչին այս երեքին մէջ գրտնուիլն, սակայն կուոյն պատճառն գեռ ճշգրիտ չէ իմացուեր :

— Պուլլաբիոյ իշխանութիւնն այս տարի ալ սկսած է զօրք գրել ժողովրդէն՝ առանց աղղի և կրօնի խորութեան : Մահմեատականք բնաւ գթուարութիւն չեն յարուցաներ զինուորագրութեան դէմ, սակայն բժշկական քննութեան ժամանակ բոլորովին մերկանալ ստիպուելուն վրայ, այս տարի ալ զինուորական նախարարութեան խնդիր մատուցած, և իրենց կրօնին ու Շէքրին հակառակ ըլլալը ծանուցած ըլլալով՝ հրամայուեր է որ մահմետականք բոլորովին չմերկացուին բժշկական քննութեան ժամանակ :

— Գօլոմպի հանրապետութիւնը (հարաւային Ամերիկայի մէջ) նոյն տեղոյն իշխանութիւններն վեհաժողով մը կազմելու հրաւիրեր է, որոշելու համար որ

այսուհետեւ տեղի ունեցած վեճերը խաղաղութեամբ կարգադրուին : սակայն Մեքսիկա, Մեքսիկո և այլք չեն ընդուներ այս հրաւերն՝ առարկելով թէ կարելի չպիտի ըլլայ գումարելի վեհաժողովին որոշմանց անթերի գործադրութիւնը :

— Ամերիկայի մէջ առ այժմ 16000 միլիոն երկայնութեամբ երկաթուղի շինուելու վրայ է, որոյ ծախքը 80 միլիոն անգղ. լիրա կհաշուեն :

— Կիպրոսի մէջ այժմ շարաթական հինգ լրագիր կհրատարակուին, երեքը անգղիարէն, և երկուքն յունական լեզուաւ :

— Սիպերիոյ գրաւման 300 ամեայ տարեդարձի տօնը կատարուեցաւ այս օրերս Ռուսիոյ մէջ : Պէրմադ անուն գաղաղ մը գրաւած է զայն առանց մեծ ընդդիմութիւն մը տեսնելու : Այս նահանգը՝ գրեթէ Եւրոպայի չափ է ընդարձակութեան կողմանէ :

— Հուն գարիոյ ազգային ժողովն ընդուներ է՝ Աւստրիոյ և Սերպիոյ մէջ հաստատուալ առեւտրական գաշնադրութիւնն :

— Գաթարոյի կողմերն երեւան ելած խառնակութեանց պատճառաւ Գարատաղի իշխանը հըրամայեր է զինուորական շրջանակ մը կազմել Գաթարոյի եւ Հեքսէքի սահմանաց վրայ :

— Գաղղիոյ ներկայ նախարարութիւնն ալ անդադար կ'յայտարարէ, թէ Գաղղիա բնաւ ըզթուռու գրաւելու դիտաւորութիւն չունի, այլ կուզէ որ՝ ճէզայիրը բարուք կառավարելու համար, թուրքսի վրայ պաշտպանութեան իրաւունք մ'ունենայ : Խտայիոյ տգառական լրատուները միաբերան ծանր դիտողութիւններ կրնեն այս յայտարարութեանց դէմ :

— Աւստրիոյ ազգային խորհրդարանը քանի մ'օր փակեցաւ ի նշան սգոյ, Նինկի թառաւորին այրման պատճառաւ : Այս ծանր անցքին վրայ, անցեալ ուրբաթ օրէն հետէ հեռագրին տեղեկութիւն կրերէ : Հրդեհը թատերաբեմէն ելեր է ներկայացման ժամանակ : Ժողովուրդը անպատմելի կերպիւ չփութեր է, և թատրոնին անցքերն բողբեցն ու բազմութեան փակուելով 580 էն աւելի անձինք զոհ գցեր են :

Այս դժնգակ արկածին զոհ դացողներուն կարօտ ընտանեաց ի նպաստ՝ Վիէննայի բոլոր լրագիրք հանգանակութիւն բացեր են : Պօրսոյին մէջ բացուած հանգանակութեան գումարն 10 հազար ֆիօրինի հասեր է քիչ

ժամանակի մէջ : Նախ քան դա-
մենայն , կայսրը մեծ գումար մը
նուիրեր է : Վիեննայի մէջ ընդ-
հանուր ցաւ պատճառած է սոյն
պատահարն :

— Անգղիոյ մէջ յատկապէս
կազմեալ դատական բարձրա-
դոյն ատեն մը՝ 3 էն մինչեւ 9
ամիս բանտարկութեան դատա-
պարտեր է բարձր աստիճանէ ե-
ղող 10 հոգի , որոնց յանցանքն
է՝ ընտրութեան ժամանակ քուէ-
թղթոց մէջ խարդախութիւն ը-
նել , կառավարութիւնն խնդրած
է՝ այս դատաստանն ու պատիժը ,
որպէս զի ժողովրդեան ընտրական
իրաւունքն յարգուի իրբեւ նուի-
րական ինչ՝ անենեղ ու անխար-
դախ մնալով : Սահմանադրական
ազգաց մէջ աւատիկ մինչեւ այս
աստիճան կարեւորութիւն կտրը-
ռի ընտրական իրաւանց , եւ
խարդախողն՝ ինչ կարգէ և աս-
տիճանէ որ ըլլայ , պատժոյ կեն-
թարկուի անխտիր :

— Պուլղարիոյ Լոմ դաւառակի
Պայրազտար , Գարապաճագ , Էօ-
մէր , Հասան եւ Տէրվիլ անուն
գիւղօրէից անուններն փոխուե-
լով՝ Ալեկսանդրօֆ , Իկնաթիէվ ,
Տօնտօզօֆ , Նիքօլայէֆ , և այլն ,
դրուեր է :

— Ճէղայի ի կառավարական
պաշտօնատան մէկ մասին հըր-
կիզման պատճառն գտնելու հա-
մար քննութիւն բացուեր , եւ
կասկածաւոր անձինք ձերբակալ-
ուեր են :

Յատկապէս Պօլսոյ օսման-
եան թղթատարութեան կյանձ-
նեմը՝ Ամասիայէն Նոյ . 7 թուով
գրուած հետեւեալ անհաճոյ ծա-
նօթութիւնը :

« Գործակալութեան պաշտօնս
անվհատ և անթերի կատարելուս
յապացոյց՝ ամեն շարժու անընդ-
հատ լրագիրդ տեղւոյս թղթա-
տունէն անձամբ առնելով՝ ուրոյն
ուրոյն բաժանորդացդ կը
յանձնէի առանց յամելու թէ ,
մի՛ գուցէ ձեզ կամ ինձ գան-
գատանոց տեղի տրուի : Սակայն
տեսնելով որ լրագրերնիդ տեղ-
ւոյս փոստահանէէն կը կորի կամ
կգողցուի ու բաժանորդդ կը
տրտնջան , ստիպեալ՝ կ յիշեցնեմ
որ դիմէք տեղւոյդ թղթատա-
րութեան տեսչութեան և փու-
թաք պարտուպատշաճ անօրէ-
նութիւն մը խնդրել :

Նորայրի Գաղղիարէն — Հա-
յերէն ընդարձակ բառարանին
80րդ թերթն ալ հրատարա-
կեցաւ : Կը ծանուցուի թերթ առ
թերթ գնողներուն որ 82րդ

թերթով H գիրն պիտի աւար-
տի , և կը խնդրուի իրենցմէ որ
փութան լրացնելու իրենց պա-
կաս թերթերը , վասնզի քիչ ժա-
մանակէն a-h գրերն՝ իրբեւ ա-
ռաջին մասն Բառարանին թըղ-
թակալմ պիտի սկսին վաճառ-
ուիլ և թերթերն պիտի վերցը-
ուին դրամաճառաց քովէն : I գը-
րէն սկսեալ՝ թերթերն ըստ ա-
ռաջնոյն պիտի դադարեն ի դրա-
վաճառանոցս : Գին 80 թերթե-
րուն 120 դահեկան արծաթ : Գին
բաժանորդագրութեան 1 1/2 օսմ-
ոսկի , վճարելի կանխիկ : Բա-
ժանորդ գրուիլ ու գողներն դի-
մելու են առ Մեծ . գանձապետն
Բառարանին , Գ . Ա . Սահմանի-
Մոմէնեան , և Մեհմէտ Ալի փա-
շախան . կամ՝ տա Պ . Գ . Յը-
րէնկեան գրավաճառ , Ուզուն
Չարլը :

ՍԱՐԳԻՍ ՇԱՄԼԵԱՆ

Ա.Ռ.Ա.Ե.Ք. ԿԱՐՈՂԱՍԻ

Մօնթիվիքիացոյ

Ընտիր թղթի վրայ մաքուր
տպագրութեամբ , գեղեցիկ ա-
ռաճներ են , զորս քաղած է հե-
ղինակը Կարողոսի վիպասանու-
թենէն : Ամեն հասակի անձանց ,
մանաւանդ վարժարանաց և նոր
տարւոյ համար աշակերտաց ըն-
ծայ կրնայ տրուիլ : Գինն է ե-
րեք դահեկան : Կը գտնուի Գա-
վաֆեան , Աշտեան և Մարգար-
եան գրավաճառատունները :

Կ. ՀԱԶԱՐԵԱՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵՒԱՆՈՏԻ

Սոյն Գործարանին ծխախոտներէն փոքր և մեծ քանակութեամբ
գնողները ըստ ամենայնի դո՛հ եղած են մինչեւ ցարդ թէ՛ տեսա-
կաց ընտրութեան և թէ՛ գնոց չափաւորութեան կողմանէ : Ո՛չ մի-
այն թուրքիոյ մէջ , այլ և Եւրոպիոյ կողմերը՝ Ռուսիոյ , Գերմա-
նիոյ , Պելճիոյ , Զվիցերիի , և ըն , գլխաւոր քաղաքներէն բազմաթիւ
յաճախորդներ ունեցած է , և միշտ գոհունակութեան յայտարա-
րութիւններ կընդունի : Գործարանին վարչութիւնն՝ քաջալերեալ
այս ամենամեծ յաջողութենէն՝ այս տարի առաւել ևս զարգարած
է զայն Եէնիճէի , Տրամայի , Սամսունի , Պաֆլաջի , Տրապիզոնի և
այլ ամենաընտիր տեսակ և հստակէտ ծխախոտներով , որոնք դարձ-
եալ չափաւոր գներով կը տրուին թէ՛ փոքր և թէ՛ մեծ քանակու-
թեամբ , և ամենայն յանձնարարութիւն՝ ուսկից սը ըլլայ՝ փութով
և կանոնաւորապէս կկատարուի ըստ ճաշակի : Եւրոպա զրկուելիք
ծխախոտք ազատ են Պաֆլաջի տուրքէ :

Վաճառելի է Պալքը - պազար Նաֆիյէ խան թիւ 22 - 23 :
Գործարանն է Պօլիս Բէթէնճիլէր - պաշը , թիւ 106 - 108 :

ՄԵՆԱՍ ԶԵՐԱԶ

ԳՐԻԶ ԵՒ ՍՈՒՐ

Արամեան տպարանէն ելած
այս հեղինակութիւնը նուիրուած
է Հայ մայրերուն . բանասիրա-
կան և վիճարանական բազմա-
թիւ յօդուածներէ կտտ , կպա-
րունակէ ընդարձակ և հետա-
քըքրաշարժ ներածութիւն մը ,
որոյ գլխաւոր նիւթերն են . —
« Գրական փորձեր » ու յարու-
ցած պայքարն , Ս . Ոսկանեանի
մի անտիպ նամակն ի նպաստ
աշխարհաբարեանց , 1853 թ Պատ-
րիարքական հալածանքն ի նը-
պաստ զբարբառանց , Կովկաս-
եան յեղափոխութեան պատմու-
թիւնն , վարժապետական խըն-
դիր , Արարատեան ընկերութեան
ծաղումն , լեզուի բարենորոգում ,
հեղինակին ազգային պաշտօնով
երկրորդ ուղեւորութիւնն յԱնգ-
ղիա , տեսակցութիւնք անգղիա-
ցի Յրէնսիլըն գրագէտին հետ ,
Անգղիոյ Զինկեանէներու լեզուին
զարմանալի նմանութիւնք հայե-
րէնի հետ , Յրէնսիլընի հայերէն
սորվիլն և ի նպաստ հայերէնի
գրած նամակն , լեզուապայքար ,
Մնահիտ և Արամաղդ , Գարա-
գաշեան և Բէշեան , և ըն . և ըն .
Կը ծախուի բոլոր Պօլսոյ հայ
գրավաճառաց քով , Ղալաթիա
Գօմիսիօն խանի ետեւը թիւ 23
Վրոյթի թղթավաճառանոցը եւ
Բերա Գիւնէլի գրամացը Պ . Պօ-
տէի գրատունը : Գին 8 ղշ :

PILULES HOLOLWAY

ԴԵՂԱՅԱՅԵ ԳՈՒՐՈՒՆԻԻ

Լեարդի , ստամոքսի և աղիքներու
ամեն տեսակ անկարգութեանց համար
խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը . ու
մեն ջղային տկարութեան ուժաթա-
փութեան և տխրութեան համար . Կը
ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ ան-
չափաւորութեանց հետքերը : Մտի և
երկամանց վրայ օգտակար ազդեցու-
թիւն մ'ունի . արեւը մաքրելով նոցա
խանդարեալ փնակը կը կանոնա որէ ,
և զորեւելով կենսական գործարանները
կը զօրացնէ : Իւր դեղական մեծ ազ-
դեցութեամբ սրտախառնութիւն , կրծ-
ուութիւն , մաղձային հիւանդութիւն-
ներ , որովայնի մէջ լցուած կազի ,
գլխի ցաւեր կը վանէ , մարսողութիւնը
կը չափաւորի , և մարմինը մաքրուե-
լով բոլոր այն աղտեղութիւններէ որ
շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց
սկզբնապատճառ կըլլան , առողջ որ-
ժեղ և բնական զիւրք կը գգենու :

ONGUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒՂՈՒՆԻԻ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք
բուժելու մասին ունեցած պալամա-
կան յատկութեանցը չհաւասարիլ Լե-
նա ուրիշ դեղ մը . հին կամ նոր թու-
նաւոր վէրքեր , ուռեցք , քաղցիկ
(շեւէշեւէ) , սրունից և ստեանց վէր-
քեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կը
լաւանան . օգտակար է նաեւ հարբուի ,
հաղի , սրտի բարախման , մանաւանդ
օղացաւ (եւ) ըստած հիւանդութեան .
Իւր կազդուրիչ , և զօրաւոր ազդեցու-
թեամբ խոյլ (բըրճա) հիւանդու-
թեան ապականիչ զօրութիւնը ինչ
աստիճան որ ըլլայ կը դիմագրւէ :

Այս դեղերուն գործածութեան ե-
ղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր
տփի վրայ , որ կը գտնուի ամեն դե-
ղավաճառներու քով , և մասնաւորա-
պէս Պահճէ գարու թաշխանի կող-
մերը Պ . Գաղղարեանի դեղարանը
ն . 7 կը ծախուի :

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի
առ հեղինակն տօքթօր Հոլլուէ Ի
Լօնտօն Սքոթօր փողոց թիւ 533 :

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

1 Դեկտեմբեր 1881

Գօնասփտէ	15-18
Երկաթուղեաց	Յրնդ. 56 — 75
Թրամուէյ	0. 1. 5 — 70
1863ի փոխառութիւն Յրնդ.	88 —
1865ի » »	88 — 50
1869ի » »	87 — 50
1872ի » »	27 —

Օսմանեան լիբան 100 ԴՂԷՆ

Մէճիսիյէ	107 — 51
Մէթալիք	204 —
Հինգնոց	209 —
Վեցնոց	126 —
Պղինձ	680 —
Թղթադրամ	1060 —
Ռուսիոյ Բօլ	90 — 20
Գաղղիական լիբա	87 — 20
Անգղիական »	110 — 5
Գրիմից	51 — 20

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ

Հ. Ս. ԱՆԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԴՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պօլիս Սուլթան Համամ